

Fakta om fiskar

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Boken ger dig fakta om fiskar, till exempel hur de andas och lever. Visste du att fiskarna fanns på jorden innan dinosaurierna? Har du koll på att de flesta fiskarna har en simblåsa som man kan säga är som en ballong i magen som gör att de kan flyta? Tänk om vi människor hade haft en simblåsa, då hade vi inte behövt flytväst.

LGR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel grafiska modeller och stödord. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter, för olika syften.

LGRA22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande och instruerande texter och hur deras innehåll kan organiseras. (SV åk 4–6)
- Att återge delar av innehållet i olika texter samt resonera om budskap och handling i texterna. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift samt med andra former för kommunikation.
- Förmåga att läsa och reflektera över skönlitteratur och andra texter.

REFLEKTERA

Låt eleverna reflektera över boken när ni har läst den.

Reflektionen kan göras muntligt eller skriftligt, enskilt eller i grupp.

Här är några punkter att fundera kring:

- Något nytt som jag lärde mig.
- Något jag redan kunde.
- Detta undrar jag över.
- Detta tyckte jag var svårt att förstå.
- Detta tyckte jag var intressant.
- Detta skulle jag vilja lära mig mer om.
- Detta saknade jag i boken.

SANT ELLER FALSKT

Läs följande påståenden högt för eleverna (rätt svar finns inom parentes).

När eleverna tror att det är sant ställer de sig upp.

- Alla fiskar har gälar. (sant)
- Alla fiskar kan leva i både sötvatten och saltvatten. (falskt)
- Makrillen har ingen simblåsa. (sant)
- Vi äter mycket mört i Sverige. (falskt)
- För 450 miljarder år sedan fanns det fiskar på jorden. (falskt)
- Om fisken är fridlyst betyder att man inte får fånga den. (sant)
- Malen är fridlyst. (sant)
- Ålen jagar på dagen. (falskt)
- Abborren har vassa tänder. (sant)
- Fiskarna bromsar med hjälp av sina fenor. (sant)
- När laxen leker så parar den sig. (sant)

RALLYBANA MED BEGREPPEN

För att träna och förstå begreppen i boken kan du låta eleverna bygga en egen rallybana i klassrummet, korridoren eller på skolgården när de har läst boken. Låt eleverna arbeta i par med att göra skyltar med ett begrepp på ena sidan och förklaringen på den andra. Placera skyltarna utefter rallybanan som stopp. Låt eleverna öva på begreppen genom att gå banan, stanna vid skyltarna och förklara begreppen.

Exempel på begrepp är:

- Leker
- Sidolinjeorganet
- Fjäll
- Stim
- Gälar
- Rom
- Växelvarma
- Simblåsa

VEM ÄTER VEM?

I boken står det om vad fiskar äter men vad händer om fiskarnas mat försvinner? Prata om näringskedjor i havet och hur en sådan kan se ut. På Naturskyddsförening finns bra material att arbeta med, se www.naturskyddsforeningen.se/skola/vem-ater-vem/

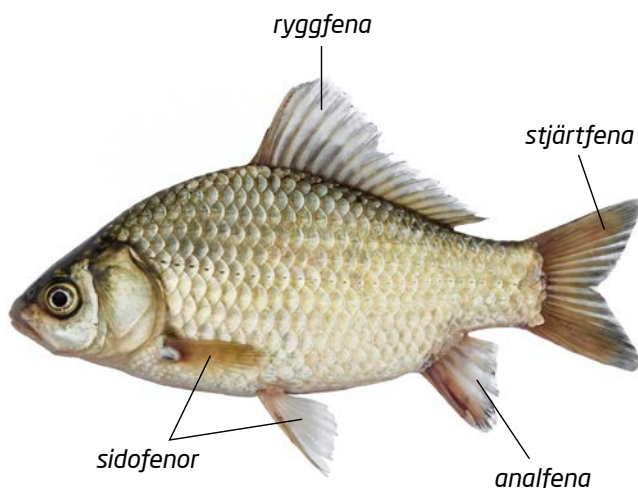

FACIT

LÄSFÖRSTÅELSE

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Hur många fiskarter finns det i världen?
Det finns 52 000 fiskarter i världen.
2. Vad menas med bräckt vatten?
Bräckt vatten är när vattnet är en blandning av saltvatten och sötvatten.
3. Vilken fisk kan leva i både saltvatten och sötvatten?
Laxen kan leva i både saltvatten och sötvatten.
4. Skriv ut vad de olika delarna heter på fisken:

5. Varför är fiskar slemmiga?
Slemmet skyddar fiskarna mot bakterier och gör att de kan röra sig lättare i vattnet.
6. Vad menas med att fiskar är rovdjur?
Att fiskarna äter andra levande djur.
7. Vilken fisk är detta?

Detta är en gädda.

8. När på dygnet äter de flesta fiskar?
De flesta fiskar äter på morgonen och kvällen.
9. Vad heter den största fisken i Sverige?
Den största fisken i Sverige heter mal.
10. Vi människor andas med våra lungor. Vad andas fiskar med?
Fiskar andas med gälar.
11. Rita en cirkel runt gälarna på fisken nedan:

12. Vilka djur kom först, dinosaurier eller fiskar?
Fiskarna har levt längre på jorden än dinosaurier.
13. Vad är detta för fiskart?

Detta är en blobfish.

14. Skriv två saker som är bra med att leva i stim.
Genom att leva i stim skyddar fiskar sig mot att bli uppätta och de jagar också bättre genom att vara många när de anfaller.
15. Var i vattnet är vattnet varmast under vintern?
Vattnet är varmast på botten under vintern.
16. Varför kan inte alla fiskar flyta utan att simma?
För att vissa fiskar saknar en simblåsa.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

17. Det står i boken att fiskar har

- ryggrad
- fenor
- och att de andas med gälar, som sitter på sidan av huvudet.

Vad av det som står ovan har fiskar gemensamt med människor?

Människor och fiskar har en ryggrad.

18. Det sägs att man ska vara tyst när man fiskar. Varför är det så?

Eget svar. Ett exempel på svar kan vara att eftersom fiskar har bra hörsel så kan de skrämmas iväg om man inte är tyst.

19. Vilken världsdel ligger nära det hav där alla ålar föds?

Alla ålar föds i Sargassohavet nära Nordamerika.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

20. Många fiskar lever i stim, det vill säga i grupp. Skriv två andra djur som också lever i grupp.

Eget svar.

21. Stenfisken är världens giftigaste fisk. Ta reda på hur den gör för att döda sitt byte.

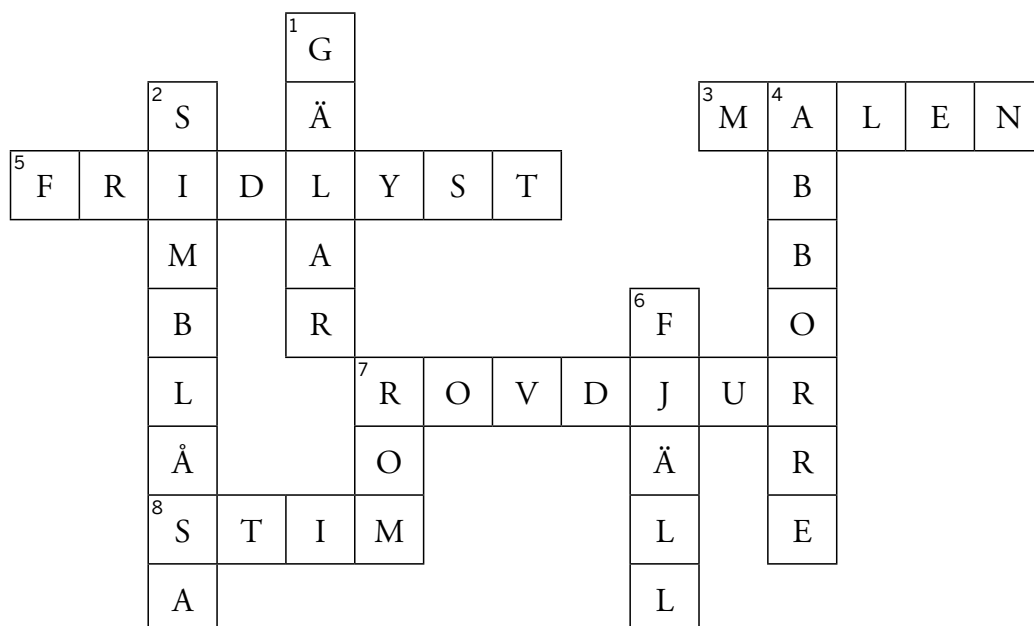
Eget svar.

22. Skriv något nytt som du lärt dig av att läsa boken.

Eget svar.

KORSORD

Vågrätt

3. Denna fisk har skäggtömmor
5. Vad kallas det när man inte får fånga en fisk?
7. Vad är de flesta fiskar?
8. Vad kallas det när fiskar lever i grupp?

Lodrätt

1. Vad andas fiskar med?
2. Vad saknar makrillen?
4. En vanlig fisk i Sverige.
6. Vad är det mesta av fiskens kropp täckt av?
7. Vad kallas fiskarnas ägg?